

W.A. Schrandt

Groningen, 18 mei 1895 - Leiden, 26 mei 1962

Willem Schrandt werd in 1895 te Groningen geboren uit een koopmansfamilie. Na de HBS kwam hij op 17-jarige leeftijd in het bankvak, dat met zijn aanleg strookte en dat hem succes en bevrediging gaf. Onder meer was hij gedurende zeven jaar wisselarbiter aan de Amsterdamse beurs en later enkele jaren werkzaam in Parijs. Het was min of meer een toeval, dat hem in 1929 naar Leiden bracht om de reorganisatie te bewerken van een vermaard bedrijf, de Koninklijke Nederlandse Fabrik van Wollen Dekens v.h. J. C. Zaalberg & Zoon. In 1931 werd hij directeur van de gereorganiseerde onderneming. De koopman werd industrieel, een combinatie, - zoals *De Zakenwereld* in 1949 schreef, - die ons land bijzonder nodig had. Met evenveel talent als werkkraft heeft hij de oude onderneming tot verjongde bloei gebracht, waarbij de commerciële zijde van zijn taak hem misschien toch het meest bleef boeien. Terwijl de maatschappelijke functie een mens voor een groot deel opeist maar ook in zekere mate standaardiseert, zijn het vaak de niet-gebruikte of met een gangbaar woord "onderontwikkelde" talenten, in liefhebberijen hun bescheiden deel-van-leven genietend, die iemands intiemere persoonlijkheid markeren en haar levenswarmte uitstralen. Schrandt was een veelzijdig geïnteresseerd man. Hij las niet alleen voor verstrooïing, maar ook uit echt diletantische en onpedante weetgierigheid. In gezelschap altijd een charmante gastheer of gast, kon hij toch vaak eenzaam zijn, en op zijn vele reizen bracht hij graag zijn vrije uren door met eenzame zwerftochten door de musea, die zijn aangeboren goede smaak verrijkten. De leiding van het oude Leidse bedrijf, dat van het midden der 18e eeuw dateert, heeft ongetwijfeld zijn interesse gewekt voor de sociaal-economische geschiedenis, waaruit ook zijn relatie met het NEHA is voortgekomen. De geschiedenis van zijn onderneming, waarmee hij zich meer en meer verbonden voelde, haar tradities en de technische zowel als menselijke feiten uit haar verleden kregen zijn warme belangstelling. Dat "Zaalberg" milieu en personages geleverd had voor één van Jo van Ammers-Küller's historische romans droeg daartoe bij. Van deze belangstelling getuigt in het bijzonder de publicatie van "Leidse Wevers onder gaslicht" in 1952, waartoe hij het initiatief nam en waarin vooral de 19e eeuwse bedrijfsvoering en sociale condities van de Leidse weverij belicht en gedocumenteerd zijn. Verscheidene interessante archivalia, die daarin zijn verwerkt, zijn later aan het NEHA afgestaan. Niet onvermeld mag blijven, dat Schrandt juist tegen deze soms grauwe historische achtergrond bewust een modern sociaalvoelend ondernemerschap heeft nagestreefd. Nog midden in zijn werkzaamheid, kort nadat hij zijn dertigjarig directeurschap kon vieren, heeft een schielijke ziekte hem op 26 mei 1962 weggerukt.

L.G.A. Schlichting

Bron: *Economisch-Historisch Jaarboek* 29 (1963) 340-341.